

MEIE
AEG

AXEL ROSMANN

Sinu aeg.

Mis on inimelu? See on pikk või lühikene, nii nagu jeda mõetakse. Lapse ja noormehe eel on see pikk, ranga taga aga on see lühike. See on pikk, sest jelles võib palju tööd teha, palju armastada, palju vihata, tuua palju õnnistust ja õnnetust enesele ja teistele, nii palju, et jelle üle kantakse terve igavik. See on lühike, sest ta kaob kiirelt, nagu lendavime meie, kunagi ei saa meie jelles täiesti valmis oma päevatööga ja ka peale kõige pikemat ja tegemusrikkamat elu jätame järele tiikitöö. See on lühikene mõrreldeks pika igavikuga. See kestab seitsekümmend aastat, ja kui ta õige kõrgele tõuseb, siis kaheksakümmend, kuid mõlemad on arvud, mida jaavutavad sõrdlemisi vähejed. Ja kui palju kaob inimelust, kui väike on aeg, mis on inimese teadlikus ja vabas käsutuses! Kuni ja jõuad ajani, mil võid hakkata järele mõtlema oma aja väärtuse üle, on möödunud juba aastakümme, see tähendab kõige soodsamal juhul juba seitsemendit, võimalikul viisil aga juba kolmandit või isegi pool sinu elust. Ja kui palju langeb veel jäägist, mis pole sinu vabas käsutuses! Nii ja nii palju tunde und päevas, juba isegi see kofku annab inimelus kema summa tunde. Siia juure veel kogu aeg, mis haiguste valu ja igasuguste nõrkuste läbi mõetakse wabaist tarwitusest. Tõesti, lühikene inimelu sulab hirmus kofku, kui mõeldakse järele, kui vähe õieti elatakse jelle sõna täies mõttes, s. t., mitte ainult ei effisteerita ega kiratseta, waid end võib pühendada tõelisele elusihile. Ja noorusaeg, see nii tähtis ettevalmistusaeg, kui ruttu kuuwab see kofku! Arwame jelleks aja 14. kuni 22. eluaastani, jeeaga kaheksa aastat. See on 2920 päewa või 70.080 tundi. Nis arw. Aga kui palju jellest magatakse ära! Põhimõttega, et seitsemest tunnist jatkub, ei tule nii mõnigi wälja; ta wajab kaheksa, jeeaga juust kolmandiku päewast. Järgi jääb veel 46.720 tundi. Ja kui palju jellest langeb veel ära igasugustel võimalikkudel põhjustel! Niiuid on 40.000 ikka veel ilus arw tunde, millega ikkagi saab veel teha midagi tublit. Kuid ära unusta, et see jumma wäheneb iga minuti ja sekundiga. Raha võid ja alal hoida, aega mitte. Raha on fastis ja ei wähenene, wähemalt ijeenejelt mitte. Kuid aeg wäheneb ikka ja alati juust ijeenejelt. Tema on kestwas enesehänvituses. Kuid ma aga näen, et mul jellest kallist warast pole juurt ülejäät, mida teen ma siis? Wastus: kõige pealt püüan ma asjakohajelt korraldada ja õieti jaotada aja tarwitamist.

Õmandatud aja jaotusel on wäga nõuetawad ja tähtsad eriti kaks reeglit: Esimene kõlab: ära hõia homjeks jeda, mida ja võid ära teha tänna. Tingimata on olemas juhuseid, kus on tähtis, et ei talitataks filmapilkse meeoleu ja mulje järele, waid rahulik ja küpse järelekaalumise põhjal. Seal

wõib küll ütelda: oota homjeni. Teisiti on aga siis, kui tahetakse edasi liikata ebameeldiwat, kuid siiski kutsu- ja koguajetööd, jekt juust kõige pealt peab tegema ebameeldiwa töö. Mida ebameeldiwam on meile töö, jeda enam wajame jelle läbiwiimiseks esimest, jõulist otust, esimest wärsket jõudu. Nii mõnigi kord inestatakse, kui jellejarnast tööd alatakse wärskelt ja kõhklemata, kui palju keraemini see läheb, kui mõeldi.

Teine reegel kõlab: Tee ühte teise järele! Nutt, millega alatakse kahte, kolme asja korraga, on halb ja wiib kergesti jelleni, et õigeks ajaks ei saa walmis ükski töö, wõi et nad kõik kolm kannawad kiirustamise ja tormamise jälgi. Igatiis pole Caesar, kes wõis ütelda ette mitmele kirjutajale korraga, ja iildiselt oleme meie inimlapjed loodud nii, et meile on määratud kõik asju toimida „üks teise järele“.

Ameerikas tulid mõne aja eest mõned äriinimejed mõttele jaata ringkiri neile oma kolleegidele, kelle töö oli kroonitud nimetamiswäärt tagajärjega ja paluda neilt teadet jelle üle, kuidas nad on alanud, et jõuda millegini. Sisjetulnud wastustest oli eriti toonitatud aja õige tarwitamine olulise punktina jelles, kuna öeldi: „Hõia end liig kauase magamise, liig paljude meelelahutuste ja lõbususte ja iga asjatu wäljamineku eest. Ole hoolas wäikestes ja kõige pisemas; mida iildse maksab teha, jeda maksab teha ka hästi. Sinul olgu täpne readmine sinu äri kõigis piisiasjus ja pea silmas ka kõige wähematki. Wäsimatu wirtus on ijeenejelt-mõistetaw. Lahenda korralikult kõik tegemused. Puhkust otsti oma töö wabolduses. Olgu sul wastupidarwust; mis sul täna ei õnnestu, õnnestub sul wõibolla aasta pärast, wõi wiie, kümne wõi wiieteist aasta pärast. Pea end igatihe wastu ülal nii, nagu wõiks ta veel kord olla sulle kasulik; ära tee jeda arwestusest, waid omakasupüüdmatusst heataheteist. Ära laje end kinni pidada kõrwalasjadesst, olgu sul alati eesmärk filmade ees; hoidu asjatust lobast.“ Sarnase aja jaotuse ja täitmise juures waiwivad ka kaebused, et „pole aega“ üheks ega teiseks, mis peaks tehtama. Eriti on aga sinu Sumalal õigus jelleks, et sul oleks aega tema tarwis, temaga läbi käimiseks, Sõna lugemiseks ja kuulamiseks, milles tema kõneleb meile. Kes paneb jeda tähele ja tegutseb jelle järele, see kogeneb, et pole olemas teist rahu, mille läbi waim wärskendatakse, kosutatakse ja tugewndatakse nii, kui Sumalase juwenemise läbi nii, et ka nõrgendatud ihu wõib rõõmustada jelles rahus.

(G. Weitbrecht, aus „Heilig ist die Jugendzeit“.)

Meie Aeg

3. aastakäik.

Vidage aega kalliks!

Nr. 4.

Maailma põnevamad probleemid.

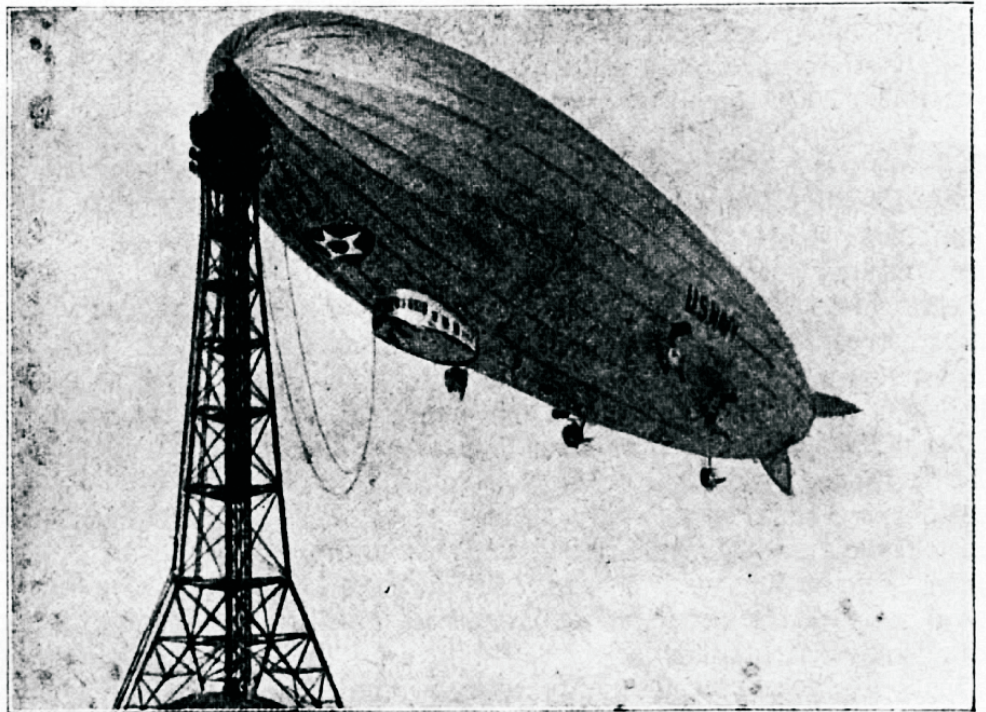
Wäga hästi mäletame veel seda aega, kui lõppes hirmus sõda ja fogu maailm jälle hingas kergemalt. Tänutundes ja kindel lootus südamel ütlejaid miljonid inimesed: „Nüüd õppisid inimesed, et sõda on kurjus ja nüüd rajatakse jäädam rahu.“ Nõik hakkasid tööle, et üles ehitada seda, mis sõda oli hävitanud ja jälle elada rahuliku elu. Rahustades endid sellega, et varsti tuleb parem aeg, inimesed kannatasid hävinemu ülesehitamisel kõiki raskusi ja tundsid jelles teatud vastutustunnet. Võrdlemise palju aega on juba möödunud, kuid elu tingimused ei ole paranenud, vaid rohkem halvenenud, nii kui seda näitab käesolev aeg.

Suurenenud raskuste tundemärgid.

Kes võiks praegusel ajal loota ja rääkida sellest, et lähemas tulevikus ootab meid parem ja õnnelikum aeg? Paljud oleksid õnnelikud ja rahul sellega, kui elutingimused oleksid isegi niisugused, kui need olid enne sõda. Aga möödumist ei saa enam tagasi tuua. Dodatava kergenduse asemel lähenevad mustad pilved ja pea puhkeb lahti hirmus hädaoht, millist ei ole veel näinud ükski inimene. Nõnda kui sellest räägib ka prohvetlik sõna: „Siis on nii kitsas aeg, mäherdust ei ole olnud sest ajast, kui üks rahvas olnud, siit ajast saadik.“ Tan. 12, 1. Selles mustas pilves on kõik koos: rahvusvaheline arusaamatus, rasiline vihawaem, militarism, poliitiline hädaoht, majandusline raskus, kõlbluse langus, hävinemine merel ja maal. Nõik need raskused ilmuvad niisugustes keerdküsimustes, mida meie inimesed seletada ei suuda.

Rahvusvaheline arusaamatus.

Kogu meie maailma võiks mõrrela ühe pere-konnaga, kes elab ühes väikestes majas. Kui kuskil midagi juhtub, siis kõik need sündmused avaldavad kohe teatavat mõju kõigile rahwastele. Warem see nõnda ei olnud. Sakskümmendal aasta-

Tehnitapõllul on suur edu, aga inimesel pole see läbi õnnelikum.

ajal on see maailm saanud kiire liikumise ja raadio tõttu väikeste linna sarnaseks, kus naabrid tunnevad väga hästi üksteist; sellepärast on iga probleem ehk keerdküsimus kohe saanud ka fogu maailma ühisel probleemiks. Pea iga rahwal on oma nõuded ja oma hädad ja inimese loomuliku enesearmastuse põhjal on igaüks eeskätt huvitatud enese hädadest ning püüab kõige enne oma soove läbi viia, mis muidugi teistele kahjulik oleks ja mis sünnitab ka rahvusvahelise raskuse; sest inimese süda on kuri ja muutlik, ja kõik leidused ning

saamutused meie sajangul ei ole juutnud wennas-tada inimesi, ei ole wõinud teha inimesi ühe aja lasteks. Mis kaju on sellest, et on wõimalik lennata kolme päewaga Ameerikasje ja kümne päewaga ümber maakera? Kas see parandab inimeste wahkorda isekeskis? Kas annab see kergedusi inimeste tarwidustele wõi kõrwaldab see nende wiletust? Rahwuswahelised raskused on juured ja wiivad küsimustele, mida meie inimesed lahendada ei jõua. Prohwet räägib nõnda: „Nemad on Jehowa sõna ära põlanud, ja mis asja tarkus peaks neil olema?“

R a s j i l i n e w i h a w a e n .

Rasjid ja rahwad, kellest ei olnud ennem karta mingit hädaohtu, kes olid orjad, on nüüd üles är-ganud. Somnikumaa rahwad ärkasid üles ja wäljendawad kindlat tahet olla oluforra isandad. Need rahwad walmistawad, organiseerivad, ja õpiwad sõjakunsti, et wõimjad olla teisi alandama ja neid wõitma. Somnikumaa rahwad ei ole huwitatud õhtumaa rahwaste jaatuselt, wõib olla ainult niipalju, et nendest wabaneda ja olla neile kättemaksimiseks. Niisugune seisuford osutub probleemiks, mida ei ole kerge lahendada. See on tundemärgiks wiimsest ajast ja wiimsest õhtumaa weri-sest kottupõrkest hommikumaaaga. Sln. r. 16, 12.

M i l i t a r i s m .

Militarism kujuneb jeltskonna kõige hädaohtli-kumaks haigusseks. Maailma ajaloos ei ole olnud weel niisugust aega, kus nii wõimsalt ja kunstlikult oleks walmistatud sõjale; ei ole olnud niisugust aega, et oleks peetud niipalju konverentse wäewähendamise küsimuse üle. Pea iga päew kirjuta-wad ajalehed millestki eeljeiswast konverentsist wäewähendamise küsimuse lahendamiseks, mis otse wõi kaudselt sellesse juhtusid. Samal ajal, kus inimesed nii palju räägivad desarmeerimisest maal ja merel, maailm on nõnda relwastatud, et hakkab juba iseennast kartma. „Wana salaliku Euroopa maist tuleks kõrwaldada, kes Genfis lobiseb rahust, aga igal pool walmistab sõjale.“ Nii terawalt kir-jeldab seda ebaseisuforda üks rahwa juhtidest. (Musfolini „Segodnjast“ nr. 298, 29. okt. 1930. a.) Militarism, ühe maa ähwardaw wõim, teeb kartlikuks ühe rahwa teise ees; relwastus on saanud juurimaks majanduslikeks piitsaks ja ülejõukäiwaks koormaks kõigi maailma elanikkudele. Uloyd George, Inglismaa liberaalse erafonna juht, tõen-das militarismi tõfiasja: „Praegusel ajal on maailmas sõjariistus 10 miljonit inimesi rohkem kui 1914. aastal ja 75 korda enam sõjawarustust ja relwe... Minu weendumusel on sõda mööda-pääsematu, maailma rahwad ei desarmeeru.“

Riikide wäljaminekud sõjategevuseks kaswafid järgmiselt: Itaalias 28 protsenti, Prantsusmaal 92 protsenti, Ameerika-ühisriikides 126 protsenti

ja teistes maades on nad niifama juurenenud. Kõige hirmsamad mürgised gaasid on leiutatud sõja-wäe ja elanikkude häwitamiseks. Mul ei ole waja seda kirjeldada, misjuguist häwitus ja häda toob tu-lewiku sõda. Pea igas ajalehes kirjutatakse sellest, milline häwinemine, misjugune hirmus laasta-mine käib tulewikusõjaga kaasas. Paljud kirjutafid sellest, et tulewiku sõda on keemia sõda, ja relwa-del ning lahinglaewadel ei ole enam mingit tähen-dust. Lõhkepommid on täidetud jarnase surmawa gaasiga, et inimene selle eest kuskil ei leia kaitset. Inimjugu mängib surmaga ja kaewab iseendale hauda. Niisugune asjaolu kutsub ejile rahwa-juhtide seas juure hirmu. Käesolewal ajal pan-nakse juurt lootust Rahwasteliidu konverentsile, kus on jälle istung desarmeerimise lõpuliseks otsusta-miseks. Wäljapaiswatel juhtidel on see arwa-mine, et kui see konverents ei too soowitud taga-järge, siis maailm on jõudnud ajajärku, kus häwi-neb tema tsiwilisatsioon. See on nende oletus, kes ei tee juuri sõnu, waid see on juurte riigijuhtide arwamine.

Nad teewad kõik, mis nende wõimuses seisab, aga meie maakera nad ei wõi kindlustada rahuga. Selleks ei ole neil jõudu sellepärast et nad kõik jeltjis kõrwale jätsid endi elus, plaanides ja istun-gites Rahu-Würsti juhatusse ja Tema eluks antud kawandi. See Rahu-Würst, Kristus, ütles: „Rahu jätan mina teile, oma rahu annan ma teile; mina ei anna teile mitte, nõnda kui maailm annab. Teie jüida ärgu ehmatagu, ega saagu mitte araks.“ Joan. 14, 27. Seda kõik tehakse Kristuseta. Tema on nüüd põlatud ja halvaks pandud. Sellepärast inimjugu hukkub. Sellest raskest oluforrast ei ole wäljapääsu. Tseenejst ei wõi inimesed endid mitte päästa. See maailm, otsekui kakkine laew, wajub aegamööda sügawusse ja häwinemisesse.

Oleme palju kuulnud häid kõnesid sellest, et maailma päästab tsiwilisatsioon, kuulsime tõendu-ji ja näiteid, et kogu lootus seisab kultuuri ja mõis-tuse arenemises. Aga mis kuuleme nüüd? — Tsi-wilisatoofini ähwardab häwinemine, ja kui muuda-tust ei tule, siis nõnda see ka jünnib. Selle järe-l-dus wõib siis nõnda olla, et enne kui tsiwilisatsioon päästaks maailma, hukkub ta ise. Et hukkumine ei ole möödapääsmatu finnitab meile Sumala sõna. „Maa peab kõik tühjendatud ja hoopis pal-jaks tehtud saama; sest Jehowa on see sõna rää-finud. Maa leinab, ta närtfib ära; maa, kus ela-takse, on sant ja närtfib ära; maa rahwa uilemad on ramnutumad. Sa maa on roojaseks läinud nende all, kes seal elawad, sest nemad astuwad üle kajuõpetuste, pööravad seadmisi teisiti, nemad tee-wad igawese seaduse tühjaks. Seepärast jõob ära-wandumine maa ära, sest need, kes seal elawad, on jüüialused; seepärast põlewad maa rahwas ära, ja pisut inimesi jääwad üle.“ Jes. 24, 3—6. „Nõnda ütleb wägede Jehowa: Waata, õnnetus

tuleb välja ühest rahvast teise, ja suur kange tuul tõstetakse maa kaartest. Na keda Jehowa maha löönud, need on sel päeval teisest maa otjast teise; nende pärast ei tehta kaebdust, ja neid ei korjata kofku, ja neid ei maeta maha; jitaiks peawad nemad saama maa peal." Ser. 25, 32, 33. Nende jónadega lähewad kofku kirjeldused wiimaseist jónast. Ühest gaasipommiist on küllalt, mis alla wiskab lennuf, et mõne momendiga häwitada kogu linna rahwa, mis ei luba kedagi ega kuhugi ennaft ära peita. Teine prohwet kirjutab edasi: „Na ma nägin ühe ingli päewa sees seiswat, ja ta kirjendas juure healega, ja ütles kõigile lindudele, mis keft taewast lendasid: Tulge ja koguge kofku juure Jumala õhtusöömaajale. Et teie saate jüüa kuningate liha ja ülema pealikute liha, ja wägewate liha, ja hooste ja nende liha, kes nende seljas istuwad ja kõifide wabatrakwa ja julaste, ja piisufeste ja suurte liha.“ Nlm. r. 19, 17, 18. Need kirjakohtad räägivad täpelt, et jelle maailma häwinemine on möödapääsematu. Snimesed panid kaua wastu Jumala Waimule, kaua suurustasid ega wõtnud wastu Jumala

õpetusi. See on ju ka üsna loomulik, keft hukatus on ainult Jumala käskudest üleastumise tagajärg.

Maajandusline Langus.

Maajandusliste raskuste laine löi kogu maailma laewa küljeli ja kõigil tuleb kannatada. Mis on jelle läbielamise põhjus? Kas maailmas ei ole küllalt leiba? Maailmas on kõigist, mis eluks tingimata tarwiline, juur ülejääf. Ameerika põldudel oli möödunud aastal meelega häwitud tulega mitmed tuhanded puudad wilja. Kas on riide puudus? Na jeda on külluses. Ameerikas on praegu see küsimus kõne all, kas ei peaks ära põletama kogu jelleaastase puuwilla lõituse. Millest oleks puudus? Kõike on külluses ja magasiniid on täis kaupa ning aidad on täis wilja. Mispärast on siis nii raske jaawutada jeda, mis elu nii wäga wajab? Jumal on jellele maailmale ju nii heldest jaganud, et jattuks igaihele ja jääks weel ülegi. Häda on lõik jelles, et ei ole raha, millega osta kõige tarwilikumat. Kuhu on jäänud raha? Kõik aeg jattakatsje kulla kaewamist ja praegusel ajal on kulda

maailmas rohkem, kui kunagi enne jelle maailma ajaloo. Kuld ei sünni jüüa, ega jää wähemaks. Seda wõib ainult kõrwale panna, hunnikusse koguda ja see wõib küsfil jeista kajutamata. Selles peitubki käesolewa aja kuritegewus. On isikuid, kes kogusid kulda ja hoiawad jeda oma käes. Ei ole neil halastust ega õigusetunnet. Kas jeisuford wõib paraneda aja jookkul? Waevalt uskuda, keft inimese jüda lähew ifka enam ja enam kõwemaks. Snimese jüdamise põhjusel on maailmas kaks wägewat ja waemuliku laagrit: kapitalistide ja tööliste oma. Kellel neist on õigus ja kellel ülekohtus? Kuidas see küll ei oleks, aga üks püüab kahju teha teisele ja niisuguse teguwiiisiga häwinew üks teise läbi. Selliseft ajast ja olukorraft apostel juba rääkis omal ajal järgmist: „Et kuulge nüüd, teie rikkad, nutke ja hulguke kõige oma häda pärast, mis on tulemas teie peale. Teie rikkus on ära mädanenud, ja teie riided on koideft jöödnud. Teie kulla ja hõbeda on rooste rikkunud, ja nende rooste peab teile tunnistuseks olema, ja kõif teie ihu liha ära jööma, kui tulufe; teie olete warandust kogunud wiimsil päiwil. Waata, töötegiate palk, kes teie maad on ära lei-ganud, mis teist on finni peetud, see kirjendab, ja leikajate kirjendamised on tulnud wägede Isjanda kõrwade ette.“ Jak. 5, 1—4. Maailmas teewad hääd ainult mõningad jellest hoolimata, kas neid nimetatakse kapitalistideks wõi töörahwaks. Ei ühed ega teised ei wõi luua paradiisi kõigile inimestele maa peal. Walitsuse

102-lõrdne moja New-Yorgis, Ameerikas.

muudatus, nii kui mõned mõtlewad, ei wõi ka tuua fergendust, waid palju enam weel hullemat orjastamist. Meie, kui inimesed, ei oma Looja wäge, ja sellepärast ei wõi ka anda seda, mille täitmiseks meil puudub jõud. „Säda sellele, kes ehitab oma koha, ei mitte õigusega, ja oma pealnised toad ülekohtuga, kes oma ligimeest junnib teenima ilma, ja ei anna temale mitte tema töö palka.“ Jer. 22, 13. Üks kõik kes seda teeks, olgu see kapitalist wõi tööline, Issand ütleb, häda sellele. Ühed on walmis häwitama kogu oma lõikust, et wilja hinda kõrgel hoida, teised on walmis kogu inim-põlwe ära häwitama, et läbi wiia oma ideesid. Looduse käsi on nii ühele kui teisele üks ja jama: „Mis inimene külmab, seda ta ka lõikab.“ Külmawad häwitamist ja lõikawad ka häwitamist.

Rõõbluse langus.

Rõõgi nende armurikaste leiduste ja hariduse edendamise ajajärgul on meie maailm suuresti kõlblijelt langenud, wõrreldes sellega, mis oli wiisküm-mend aastat tagasi. Mis küll kõik ei lubata seltskonnas ja mis on näha suure linna tänawail ja küladel! Rääkides rõõbluse langusest, meil on tingimata waja peatuda järgnevais punktis: 1. kuritegusus, 2. sõjiaalne kuritegusus, 3. lõbustuste lubad, 4. rahjulik kirjandus, 5. perekonna elu lagunemine, 6. kriitliku kaswatusel puudumine.

1. Kuritegusus ja käsuülelastumine. Seda kõlblijalt langust wõib leida wähemal ehk suuremal fujul igal maal. Selles asjas ei seisa ükski rahwas soowitawal kõrgusel. Siig jageli tuleb ette wargusi ja tapmisi ning wanglad on täidetud kurjategijatega. Kodanlike seadusi ei hinnata hoopiski. Kes jõuaks küll omale pisutki ette kujutada, kui fangele ulatab nimastawate ainete, morfiumi, kofaiini ja oopiumi tarwitamine. Uimastawate wahendite tarwitamine on jaanud armjaks patuks nii alama rahwakibi kui ka riigitegelaste juures. Uimastawaid aineid tarwitatakse iga inimese peale Itaalias üks gramm, Sakjamaal kaks grammi, Inglise maal kolm grammi, Prantsusmaal neli grammi ja ühisriikides 66 grammi, pea neli korda enam kui kõik eelmised maad ühtekokku. Kurb on ka see tõsiasi, et pea kõik nimastawate ainete tarwitajad on ka kurjategijad, sest et ei armestata ei millegiga, et aga jaada neid häwitawaid aineid. Rõõgest Sumala feelust ja kodanlikest wõimust hoolimata see kuritegusus suureneb kiirelt. Wõib ette kujutada kuhu maailm läheb jarnasel teel! Kurb on eriti see, et enam ja enam kurjategijaid wõrjub noortest inimestest.

2. Sõjiaalne kuritegusus. Arwude abita oleks raske seda põhjalikult ette tuua, kui fangele on jõudnud maailm selles fuhtes. Ameerika ühisriikides, kus walitseb kōwa kontroll, leiame, et selles maajaos on terve armee — 500.000 prostitueerijat, kes kannawad perekondadesse nakkawaid hai-

gusi ja õnnetust. Et jarnane oluford on kohutawaks kuritegususeks ja hädaohuks kogu seltskonnale, seda wõib tõendada iga arst, iga seltskonna tegelane, kohtunik ja kooliõpetaja. Ka kõige karmim ja täpsem kombluswalwe ei junda kaitsta masši juguhaiguste külgehaakamist. Arstid on tunnistanud kultuurriikides üheksa protsenti inimestest juguhaigeteks. Selle armustiku järele on meie tsiwiliseeritud maailmas 50 000 000, kes selle tõwe kätte on langenud. Tsiwiliseerimata mail on see protsent weel suurem. Selle haiguse põhjusel on meil nii suur arw pimedaid, idioote, kuitõbiseid ja nõrgameelseid. Hullumeelsus on nii harilik nähtus, et professorid on pidanud tõendama, et kui see nõnda edasi läheb, siis ähwardab hullumeelsus kogu seltskonda.

3. Lõbustuse lubad annawad suurt tulu riigile ja ettewõtjatele, aga noorusele on see hoogjaks kooliks, mis wiib hukatusesse. Kino ja teised mülkad on alati noori täis ja seal nad omawad kaswatusel warguseks, tapmiseks ja perekonna kolde lõhkumiseks. Need paigad on tõesti kõigi kurjuse taime-lawaks ja need on kõik seadusega kindlustatud. Kui fangele on jõudnud meie maailm!

4. Rahjulik ja häwitaw kirjandus on täitnud kogu raamatuturu ja tutvustab lugijat kõige alamate inimese loomutungidega, mis alamad on loomade omast. See kirjandus õpetab kuritegususe kunsti ja kaswatab kurjategijate armeed, teeb neid tööle ja aujale elule kõlbmatuks, harjutab neid aega kajuta tarwitama ja õhutab üles kurjad himud ning teeb neid taltsutamata kirgede orjadeks. See kirjandus kujutab häädust mõnitawas walguses, aga halbust ja kurjust — kangelasena, ning noorus rajaneb sellele ettejeades endale pööraseid aateid. Kino ja jopakirjandus õjutuwad niisuguste firede kaswatusel kaheks wõimjaks kooliks, milles walmib soowimata elementide armee. Kurb on aga see, et kõik asub seaduslikel alusel ja isegi toetatakse neist, kellel oleks õigus seda ära feelda ja wäljapühkida kui mustust ja kõlbmatust. Niisugune on meie maailm!

5. Perekonna elu lagunemine näib olema niijama kino ja jopakirjanduse tulemus, mis kujutas segatud wärwides perekonna sidemete pühadust. Sarma wõib kohata pühaduseks hoitud abielu sideme piiri. Mees wahetab naise ja naine mehe, sest nõnda olid nad noorena õppinud kinos ja romaanimides. Abielu lahutuste arw tõuseb kohutawalt kõrgel, mis näitab rõõbluse elu ja perekonna langust. 1890. aastal oli üks abielulahutus 16 abielu kohta, 1923. aastal oli üks lahutus 7,5 abielu kohta, sellest näeme, et lahutuste arw on 125 protsenti suurenenud, kui aga wõrrelda 1870. aastat 1922 aastaga, siis leiame, et lahutuste arw teeb wälja sell aastal 400 protsenti 1870. aasta wastu. Perekonna sidemed on lõdwenenud, aga perekonna

tugevusest oleneb jeltskonna ja riigi tugevus. Nõrk perekond, nõrk jeltskond ja nõrk riik.

6. Kristliku kasvatuse puudus perekonnas on languse põhjuseks nii perekonnas, jeltskonnas kui ka poliitilises elus. Jumalik kasvatuse programm on ära kustutatud meie programmist. Sppeasutustes on puhta Jumala sõna asemele pandud usulised hüpoteesid ja inimeste ideed, millel ei ole ei õpetlikku ega waimulikku alust; see on kõik uskmatus ja jumalalalgamise põhjuseks nooremale inimpõlwele. Inimeste arvates on see juba teadus, kui mõni kuulsam isik mõnes õppeasutuses õpetust annab. Nõnda kaugele läheb maailm ilma Jumalata ja tema sõnata! Jumala sõna ei võta inimese wigu ära, waid õpetab, manitseb, mõistab kohut ja näitab teist teed. Kõik, kes käiwad jelle maailma laia teed, teawad, et nad ei tee dieti ja nende teod ei kõlba Jumalale, jellepärast nad põlgawad ära Jumala ja tema sõna jelle teadmisega, et kui olla nõus Jumala sõnaga, siis on tarwis ümber pöörduda ja jätta maha kõik halwad teod, mida nad armastawad ja mis neid ei laje vastu wõtta tõde. Apostel Paulus kirjeldab täpselt teises Timoteose raamatu 3-das peatükis, 1—7 jalmi meie maailma pilti.

Oh kui me oleksime elanud kõigi Jumala käsitude järele, maailm oleks hoopis teistfugune olnud! „Oh et ja oleksid mu käsufid tähele pannud! Siis oleks ju rahu olnud kui jõgi, ja ju õigus kui mere lained.“

Armas lugeja, kui maailm ka hukkub, ja jäta aga patu tee maha ja päästa oma hing! Maailm hukkub jellepärast, et tema tund on tulnud, sest meie elame Jumala armu wiimastel päewadel. Armas lugeja, mille peale paned ja oma lootuse? Meie lohutamiseks on Jumala sõnas kirjutatud 3. peatükis 10—14 jalmi Peetruse teises raamatus: „Aga Issanda päew tuleb kui waras ööse, millal taewad raksumisega peawad hukka minema, ja ilmalikud asjad ära põlema ja lõppema, ja maa ja teod, mis seal sees on, peawad ära põlema. Et nüüd see kõik peab ära lõppema, misfugused teie siis peate olema kõiges pühas elus ja jumalakartuses. Dodates ja tõtates Jumala tulemise päewa poole, millal taewad tule läbi peawad ära lõppema, ja ilmalikud asjad ära põlema ja ära julama? Aga meie ootame uusi taewaid ja uut maad tema tõutuse järele, kus õigus sees elab. Seepärast, mu armjad, et teie seda ootate, siis katsuge hästi, et teid temast ilma wigata ja laitmata rahu sees leitakse.“ Nõnda hukkub siis see waene maailm, jellepärast et ta ennaist ise päästa ei wõi ja Kristust oma Päästjaks vastu ei wõta, kuigi tema sõna meie vastu hüüab: „Nüüd on õnnistuse päew, pööra ümber ja ela!“

T. T. Babicfo.

Maailm kuristiku äärel.

Ülaltähendatud pealkirja all ilmus hiljuti kellegi ülikooli professori mahukas teos, mis hästi walgustab enamlusest taudistatud poliitikat, majandust ja kultuuri. Mida aga jelle kirjutaja kaldub tähendama Wenemaast, tohiks igasuguse liialduseta tarwitada ka iga teise maa kohta. Sest mida peame ütlema, kui jarnane kogunud nuriija, kui Sven Heddin, tarwitas Stockholmis rahukomverentzil järgmisi tähelpanuväärt sõnu:

„Ma olen ainult rändaja juurtes kõrbedes, ainjad maakera osad, kus walitseb ainult rahu — sest seal pole inimesi. Üldiselt on kogu meie wäsinud maakera ainult sõjateater, wägew lahingwäli ja piirita juruaed! Kuhu on jäänud rahu, millest peale juurt sõda räägiti pidulikkude lauletega? ... See pole kriis, milles meie elame, waid katastroof.“

Et see pole ainjam hüüe, tõendab wäike wäljawõte huwitawast teosest „Euroopa tumedamad tunnid“, mida kirjutas ameeriklane D. G. Willard „The Nation'is“.

„Rahesjakuline wiibimine Euroopas — Londonist Konstantinopolini ja isiklik olufordade waatlemine — mis on jelle lõputagajärg? Mida peetakse kogu asjade seisukorraj? Esijoones tungib waatlejani hädaohtude raskus, mis ähwardawad Euroopat. Need on ümberringi olew majanduslik ja rahanduslik kaos ning hingeline jurutis nii ühel kui ka teisel maal. Ja üle kõige hõljub militarismi ja sõja hirmutont. Praegune majanduskord näib minewat vastu oma langusele. Igal pool, kuhu ja waatad, hirm, waen, nälg, waejus, kestew tööpuudus, jügaw lootusetus. Need järgnewad üks-teisele igal jammul nii Stambuli tänawail, Londoni kõrwaluulitajail ja iga saksa linna wäiksemalgi umbtänawal. Kuhu ka minnakse, igalt poolt leitakse jeda eest. Siitjilia paljastel küngastel, Rumeenia lausikmaal, Bulgaaria mäenõlwakuil, igal pool, kus talupojad hariwad maad ja ei saa oma jaadusi ära anda, on wõimata pääseda wiletjuse eest. „Kuidas on Budapestis?“ küsitakse päralejõudmisel sealsetelt sõpradelt. „Kõik seisab“, on wastus — ja mingit wäljawaadet paranemisele. Ja siiski teab igüks, et on olemas wäljapääjuteid, kui waid poliitika tahaks pühendada end jellele, kui lõpuks ometi maetakse maha wana waen, wana rahwuslik auahnus ja wana wõisilus ... Fakt on, et Euroopast läbi rännates ei wõi jääda uskuma, et maailmajõda on lõpul — sõjatagajärgede lõppu ei ela üle praegune põlw ... Praegune kriis on kõige halvem, mida tumne ajalugu, sest et ka oma ulatuses on maailmakriis. Ükski maa ei wõi loota wõitmisese omal jõul, kui temale ei tule appi joodne juhus ... Täna jookseb Euroopas rohkem inimeste ringi sõjariistadega käes, kui Sarajewo mõrtsukatöö päewal, millest jai alguse kogu see õnnetus.“

Siljuti lugesin ma ajakirjas „Signs of the Times“ oma filmiga nägija jutustust maafera vastaspunktiist „ülejuutatud Hiinast“. Mõned katked sellest:

„Hiinat niheldakse tema ajaloo hävitavamast woost. Kogu Yangtze jõe alamjooksu keffkoht, muidu üks maafera rikkamist ja tihedamini ajustatud aladest, on muutunud määratuks ssemereks, mattes oma alla linnad, külad ja talud. Mõne nädala eest oli see elava tegewuse ja jõukuse oitjeweaks keskuseks, kuid täna kujutab see lagendil hirmu ja hävituse, wiletsuse ja meeleheite waatoplatji...

Kord nii õnnelik Hankou, Hiina Chicago, pakub nüüd kurba waatopilti. Tänavad on ujutatud üle 3—5 meetri kõrguselt. Võib purjetada endisel äritänaval ja minna majja teise korra akna kaudu. Paadid on ainsad abinõud ja neidki saab väga kalli hinna eest. Paadimehed lööwad endile väikeste waranduse, kuna nad sõidutamise eest nõuawad juuri summasid. Põgenikkude kannatused on kirjeldamatud. Üksikuid riihmi võib näha waremete katustel, mis kord olid nende koduks.

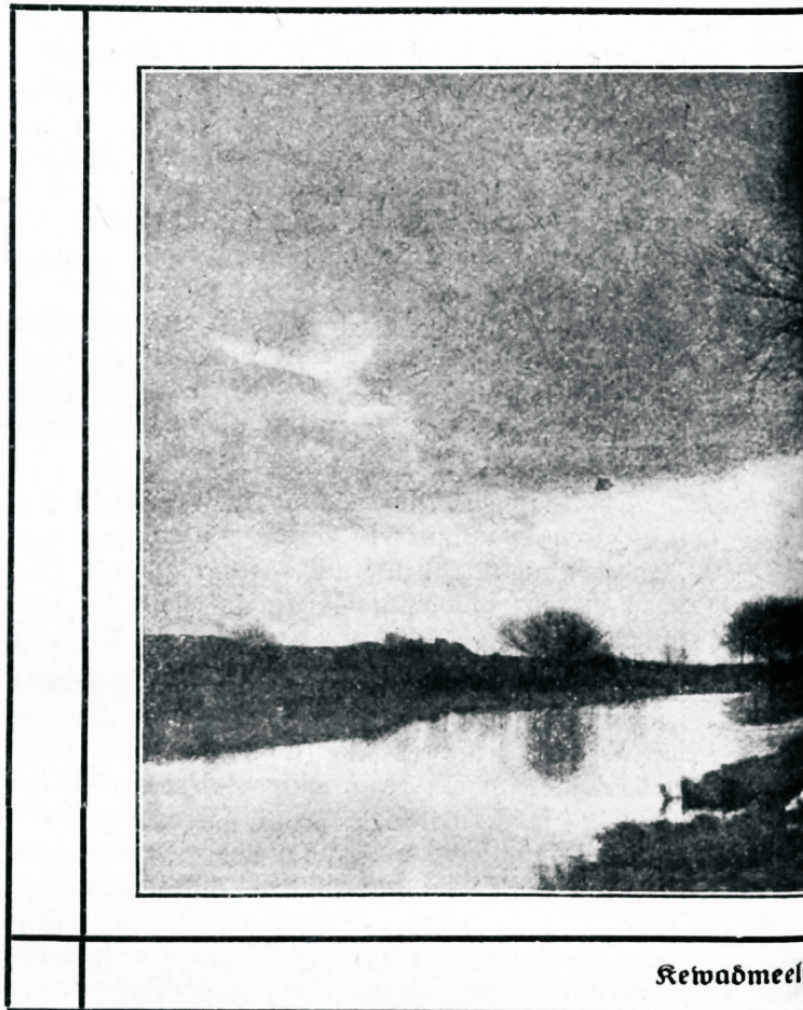
Sukkumite surmikohad heidetakse wette, kus nad liiguvad koos hobuste, eeslite ja koerte korjustega ja lehk on peaaegu wäljakannatamatu. Paljud elamajäänustid jõid jeda surmawett, mille läbi nende wiletus aina halwenes. Põgenikkude juures puhkeid tandid ja nii mõniagi langes ohwriks koleerale, kõhuwojatõwese, malaariale ja werise kõhutowe mitmesugustele wormidele. Arstlik abi on enamjao haigete jaoks täiesti wäljaspool küsimust.

Sirmiale wputusele jeltfifid tulepuhkemised. Kuna käepärast polnud mingit kustutusabinõu, ei jäänud üle muud wäljapääsu loõmawateist hoone-test, kui hüppata neelawasse wette ja nii kaotasid jällegi sajad inimesed oma elu. Kõledad olid pildid, kus need ohwrid leidsid end surutuma tule loõma ja wputuse wahale ja nad seisest mässiti leefidesse.“

Kaal pool, kuhu film võib waadata, paneb ta tähele rahutust ja segadust, olgu see siis põhjustatud tehniliste saawutuste või loodusmässu läbi. Kus on siis põhjus meie tsiwiliseeritud maailma juures? Maailmarändur Collin Rob jälgib oma töös „Maailm kaalus“ wiimaseid põhjusi, mille juures ta awaldab järgmised weendumud tähelspanekud.

„Kultuuri, tsiwiliseerituse või riigi langemise wõimalus oleneb täielikult tema materiaalistest wahenditest ja tehnika tajapinnast. Nii, nagu loomisel, on ka langemisel tegu waimlise professiga. On täiesti ükskõik, milliseid liigutusi meie weel teeme, millisele kõrgusele meie tehniline tsiwiliseerituse weel jõuab; meie elunormid wõiwad ikkagi langeda primitiivsesse oluforda, kui walgete inimeste waimlise põhiseade muudatus tõmbab aluse sellest aparaadilt. Meie praegused inimesed ootame wormilt kõike ja

enamasti ei pane tähele hingelisi siju. Seega on meie tänase määratu tehnika ja weel palju wõimjamatalt homje oma teatwas mõttes ainult kaarti-dest maja, mis võib langeda sel filmapilgul, mil muutub hingeline ehituslaad. Kõik weel maksab ewangeeliumi sõna: „Mis kaju on inimesel sellest, kui ta kõik maailma kajuks saaks, aga oma hingele kahju teeks.“ Kõik hingele ei aita enam ka kõige kõrgem tehnika. Ehtumaa seisab tegelikult hukkumise ees, kui inimfond ei saa teadlikult sellest,

Ketwadmeel

et temale ei aita kunjlik transmissioon, kui ta on kaotanud maagilise wõime ühendada end Jumalaga.

Wiimastel aastatel on üks õnnetus järgnenud teisele. Kas on see kõik ainult juhuslik, kuna õhtumaine tehnika on sammunud aimamata kõrgustele? Loodusteaduses toonitame ju nii väga põhjuse ja mõju „murdumata“ seadust; kas õõritud lahendus pole wast jael? Kas targal mehel on õigus, kui ta jeketab: „Ei tule ilmaaegu ärawandumine ei ühegi külge?“ Ep. sõn. 26, 2. Siiski ei taha meie efsida egoistlikul ekharwamisel, et mainitud ohwrid on jelles jüüdi. Kas mitte wana prohweeti sõna ei taba naela pead, kui ta hüüab: „Kuulge Jehooma sõna, Israeli lapsjed, sest Jehoomal on riinasi nendega, kes siin maal elawad, sest siin maal ei ole

tõidudist, ei heldudist ega Jumala tundmist; selge ja-
jatamine ja waletamine ja tapmine ja warastamine
ja abielurikkumine: nemad tulewad wägisi peale ja
üks weresüüi pakub teise peale. Seejärel peab
maa leinama ja kõik, kes seal elawad, rammutu-
maks saama metsa elajatega ja lindudega taewa
all; ka kalad meres peawad hoopis saama ära wõe-
tud." Osea 4, 1—3. Kas ei kõla see kui jumaliku
ettekuulutuse täht-täheline täitumine: „Ja et üle-
kohus väga wõimust wõtab, lähneb mitme armas-

Meie uft tulewasse riiki.

Ugas rahwuses parteid usuvad tulewast riiki.
Nad on oma usu tõejuse eest walmis andma wara
ja elu. See uft pole aga sugugi inestustäretaw,
sest kes ei igatseks parema olukorra järele? Ka
meie usume tulewat riiki. Meie uft pole aga tek-
kinud neist segastest olukordadest, waid põhjened
Pühakirja tunnistustel.

Snimejed ei tea enam kust sisse, kust wälja.
Walitsused on nõutud. Meid noori inimesi aga hu-
witab sellest troostita olukorrast pääsetee küsimus.
Pole puudu igasugustest tähendustest. Astronoomia
läbi püüatakse tuua walguft sellesse pimedusse, mäa-
ratakse ajad ja nähtakse katastroofe tulewat, mis pea-
wad tooma esile muudatusi. Mitmesugused okult-
sed wõimud mõjutawad walguft järele waatajaid
ajalehtede kaudu. Parteipoliitika läbi sunnitakse
ka riigimehi wäljendama oma arwamist nende saa-
tuskuimuste üle. Aga ka nemad ei suuda ütelda
niidagi kindlat wõi tuua esile lahendust, nagu seda
iildiselt soowitakse.

See nõutus ei mõjuta meid enam. Meie pöör-
dume oma küsimustega selle poole, kes on teinud
taewa ja maa ja hoidnud seda tänini. Temal on
kindel kawa ja on näinud ette, kuidas kõik tuleb.
Meie ülesanne on saada tuttavaks selle kawaga,
siis ei ole meie ka kahtluses selle üle, mida meil tu-
leb mõista tulewa riigi all.

Prohwet ja riigimees Taaniel teatas juurele
funingale Nebukadneetjarile maailma ajaloo juma-
liku kawa. Tähendusi selle üle leiame Taanieli
raamatu 2. peatükis. Nende teadete järele pidid
peale Paabeli tulema weel kolm maailmariiki:
Medo-Persia, Kreekamaa ja Room. Et need riigid
on tulnud, nagu nad ettekuulutatud, seda tõenda-
wad kõik ajalookirjutajad. Rooma riik peab siis
jagunema künnesse ossa. Ka seda jagamist kinni-
tatakse ajalooliselt. Tänapäew elame osariikide
ajal. Nüüd on suur küsimus: kuidas lähneb edasi?
Lihtsalt ja kindlalt jutustab Daniel edasi, et ka
need riigid ei jää piisina, waid häwitatakse ära ja
peawad andma maad tulewale riigile mis jääb, pea-
me arwestama kõigi olemasolewate riikide langu-
sega. See sõnum ei kõla küll rahwaidlepitawalt ja
inimsõbralikult. Ta ei sea end ka meie tundmise
järele. Siin on rääkinud keegi kõrgem ja nii ta ka
tuleb ja mitte teisiti.

Kuidas peame endale seda riiki ette kujutama?
Selle üle pole filosoferimist. Kui see oleks riik
siinsest maailmast, samade toidustus-, elu- ja walit-
susjuhetegega, siis poleks meie millegi poolest edasi
jõudnud. Nii peab see olema hoopis teine riik.
Mitte ainult see. Meil on waja ka teist maad, mis
on wabastatud patu needusest. Ka see soodustus
on Jumala kawas, nagu selgub Nefaja 65, 17.
„Sest waata, ma loon uue taewa ja uue maa, ja
endiste peale ei pea mõteldama, ega need enam

Uu loodusel.

tus külmaks." Matt. 24, 12. Kõrwaleheidetud Ju-
mala jeadusega on endistel kriitlastel kõik taltjuta-
matuse teed lahti ja ükski kohustus ei hoi neid
enam tagasi.

Ünn sügawalt mõtlejale, kes neid ajaüändmüsi
mõistab hinnata „hukatuse äärel olewa maailma“
selgete tundemärkidenä selle praktilise kasutamise
läbi oma isiklikus elus! Tema juures wõtab näh-
tawä kujuk ewangelisti jöna prohwetite seast: „Sest
kui sinu õiged nuhtlused maa peal on, siis õpiwad
õiguft need, kes maailmas elawad.“ Jes. 26, 9.

Ludwig Martin.

meele tulema." Peale seda, kui on hävitatud praegused riigid, püstitatakse jellel uuel maal riik, millest juba Jeesus õpetas meid paluma: „Sinu riik tulgu.“ Selle töötuse põhjal apostlid uskusid uuesse maasse ja ootajid seda. (2. Peetr. 3, 13.)

Selle riigi üle on kahjuks waid mitmesugused arusaamised. Teatud hulk arvavad, et see riik teatakse fisje jellel maal ja elus. Kui Jeesusel oleks olnud jarnane eesmärk, siis oleks temale avanenud selleks foodsam võimalus oma rändamisel siinsel maal. (Matt. 4, 8—10). Selle maailma müüt pakkus temale selle riigi walitust teda kumr ardamise tingimusega (Joh. 6, 14. 15). Peale wiietuhande inimese sötönnist tuli selle maailma rahwas ja tahtis teda kumingaks teha. Jeesus liikkas selle pakkumise täiesti otjustawalt tagasi. Misparast siis? Siin oleks temal olnud ju hea võimalus nende riikide ülewötumiseks. Jeesusel olid aga hoopis teised plaanid. Tema teadis, et see maailm peab enne kaduma, kui ta lõplikult wõib püstitada oma walituse.

Teine wale waade on kujunenud Luka 20, 21 teksti põhjal. Jeesus wastab wariseeridele: „Zumala riik ei tule mitte ilmfi . . . sest waata, Zumala riik on seestpidi teie sees.“ Sellest järgneb, et Zumala riik püstitatakse ainult südames. See on samuti kahjulik ekfitus, nagu usf selle maailma riiki. See oli täiesti loomulik, sest enne kui uuendatud maal wõib püstitada riiki, peawad olema uuendatud tulewaste kodanikkude siidamed. Meile on tänapäew saanud põlewaks küsimuseks wälise Zumala riigi ülesehitamise asi. Kunagi ei lähe siin maailmas täide waimline riik, see tähendab, Zumala walitus kõigi inimeste siidames. Wõi usub tänapäewal weel keegi, et fogu inimfond end ferd parandab? Suur pädagoog Friedrich Wilh. Försster, mees, kellel oli ainult ülesandeks inimfonna fõrgemale järjele wiimine, pani jule käest fõnadega: „Ennem wõib ahwide karjaga pangaäri juhtida, kui praeguse põlwega saawutada rahwastelepituft.“ See on kindlasti tõsine fõna ja häwitaw ottus kõigi plaanide üle, mis käiwad waimlise riigi kohta. Teatud pildid Jeesuse kõnedest näitawad jedajama. (Matt. 7, 13. 14.) Siin on joonistatud kaks teed, ja jellel teel, mis wiib elu juure, rändawad waid wähesed. Ja Luka 12, 32 räägib Ennistegija Zumala riigist ja pisukestest karjusest, kes peab pärima Zumala riigi.

Kui oleks arwatud waimlist riiki ja peaks tulema fogu inimfonna paranemine, siis oleks arusamata, kuidas Jeesus siin wõib kõneleda pisukestest karjusest. Samuti arusamatud oleksid ka teised firja ütelsed. Näiteks kirjutab Paulus Timoteosele oma teise firja kolmanda peatiiki 13. jalmis: „Mga pahad inimesed ja petised lähewad ifka peale furjemaks, nemad ekfitawad ja neid ekfitatakse.“ Ennem tuleb see nii, et inimesed muutuwad ifka halwemaks ja ainult wäike hulk lubab tulewat kumingate kumingat walmistada oma riiki nende siida-

messe. Suur majs aga ei muuda ennat ja tõestub ka Zumala häwitaw ottus.

Ettekuulutatud siidmuste järjekorras tulewad kõige pealt Kristuse kannatused ja peale seda au. Niiid on aga wäga imelik, et ei mõistetud kannatusi ja inimesed kahjuks tänini ei mõista neid. Peetrus ei wõinud alguses mõista, et Kristus peab jurema inimeste patust ja selle needusest lunastamiseks. Ja praegu weel räägitakse wereteooriaist ja ei mõisteta sellega midagi peale hakata. Kuid kõige peale waatamata pole teist teed Zumala riiki saamiseks. Inimesed on patused wahetegemisteta ja on kui jeejugused teeninud furma. Sellest furmast wõib neid wabastada ainult usf Kristuse furmasse, kes on furnud kõikide eest. Kes niiid usu läbi Kristuse furmasse on furnud patule ja jälle siidunud, see wõib Zumala riiki saada. (Joh. 3, 3.) Kõik teised lähewad kaduma, aga mitte sellepärast, et Zumal seda tahab, waid, et nad ije seda teist ei taha.

Jeesus on aga oma ülestõusmise läbi wõitnud walituse furma üle. Ja nii on ka loomulik, et tema riigis pole enam leida furma, waewa ega fiwendamiit, nagu ka Johannes jutustab Almutuse 21, 3. 4. Siis saamad kõik olewused oma Loojaga ühendatud ja jääwad tema juure igawikuni ilma patuta. Siis on seisuforrad, millest meil ei wõi olla wähematki ainu. Sellepärast Paulus kirjutab päris lihtsalt: „Mis silm ei ole näinud, ja kõrw ei ole kuulnud, ja inimese siidamesse ei ole tõusnud, mis Zumal on walmistanud neile, kes teda armastawad.“ (1. Kor. 2, 9.)

See on riik, mida meie tarwitame, mida meie ootame ja millesse meie usume. Sarnane riik wastab Isa armastusele, kes oma Poja on annud meie eest, ja ohwile, mida Jeesus tõi meie heaks Kolgatal. See on saabu riik, mida ükski inimene ei wõi rajada ega ükski partei luua. See on suur siidmus, mis maailmal ees seisab. Noorjugu, kes oma jõud paneb selle tulewa riigi teenistusse, lõikab igawest taju. Meie usf jellesse riiki ei peta, waid saab peagi nähtawaks.

W. P.

Silsamaid iseloomujooni.

Herodot kirjutab ühes oma töös: „Pehmed maad on harjunud tooma esile õrnu mehi ja üks ja sama maa ei too ühel ajal esile juurepärajemaid wilju ja wapruid sõjamehi.“ (Herodot 9, 122; Fr. Lange.) Herodot, kreeklane, nõndanimetatud ajaloo isa, kes elas umbes 450 aastat enne kristliku a:arwamist ja oli kristlikust usust kaugel eemal, wõis küll oma ajal olla wäljendamud jellejarnajeid mõtteid, ja see, wõibolla, oleks ka wabandataw, jeit tema polnud kuulnud Kristuse ewangeeliumist. Kuid kahjuks leidub kristliku ajarwamise 20. sajandil — nii siis peaaegu 2000 aastat peale Kristuse

fündimist — inimesi, kes nimetavad end ise Kristuse nime järele, kes aga muistse kreeka paganliku ajalookirjutaja wainus wahetawad mõiste: „Behmus — õrnus — alandlikkus“ wõi „ristiusk“ mõistega „hellitamine“.

Kõigi aegade sõjakad kangelased, kes meeskute tunnete abil mõtlefid wõita maid, neawad Jeesuse Kristuse usku järeleandlikkuse käju tõttu. Sigustamata ettekäände all, et Kristuse puhta õpetuse järele käimine hellitab rahwast ja wähendab rahwa faitse ja pealetungijõudu, seawad teatud rahwa- ja sõjajuhid taistusi Jeesuse Kristuse, igawese ewangeliumi kuulutamise teele kohutawate seaduste läbi.

Ühelt poolt ütlewad inimesed: „Tasajad ja alandlikud ei wõi olla waprad sõjamehed ja selle tagajärjel on nad olemasolu wõitluses määratud maapinnalt kadumisele“. Issand aga ütleb teiselt poolt: „Endjad on tasajad (wõi alandlikud), sest nemad peawad maa pärina.“ Matt. 5, 5. „Aga alandlikud (tasajad) peawad maa pärina, ja rõõmu tundma juure õnnistuse pärast.“ Laul 37, 11.

Tasajus on Ennistegija ütelse järele tingimus uue maa, i. t. Jumala riigi omandamiseks. Nii nagu ilma usuta ei wõi ükski Jumala meele pärast olla (Ehrea 11, 6), nii nagu inimene ilma usuta ei wõi jaada igawest elu ja nagu ta ilma meeleparanduse ja ristimiseta ei wõi wõtta wastu pattude andeksandmist ja Püha Waimu annet ja jõudu, samawähe wõib inimene ilma tasajuseta jaada Jumala riigi pärijaks.

Müüd, kus inimkonda walitseb armastuseta, meesk, sõjakas, toores, käre ja ülbe ajawain, kus kaasaegsetel on waid waga olendi paiste, i. t. mil nõndanimetatud kriistlased peawad kinni weel ainult waguude wälisest wormidest (2. Tim. 3, 3—5), müüd, kus Ennistegija jälletulek on ligidal, peatfid tõelised Kristuse teisele tulemisele ootawad jumalalapsed igal ajal ja kõigi inimeste ees kuulutama jeda woorust — tasajust. Peaasjalikult peaks tasajus märkima ootajaid Kristuse jälletulemisele aus.

Jumal kutsub meid üles tasajusele.

Mis on tasajus? „Tasajus wäljendab jüdametõelist laadi, millel olulijelt on oma paik mõtlemiswiisis, kuid awaldub ka isiklikus andumises isikutele ja asjadele oma enese tahte salgamise läbi, kannatuses, kandmises ja andestamises wastupidiselt wasturääkimise, nurjemise ja kannatamatuse waimule“. (Calwer Bibellerikon, lhf. 772, 773.)

Tasajus tuleb pehmusest, mahedusest, lahkusest ja on juguluses helduse, tagasihoidlikkuse, kombelikuse ja alandlikkusega. Et dieti mõista tasajuse woorust, peame nägema jeda tema järjus wastandis. Kujutame endile ette esiteks ühel pool järsku, äkilist, jämedat, ägedat, räpakat, tigated, ärritatud ja rahutut inimest; siis inimest wastupidiste iseloo-

muomadustega wõi jüdamelaadiga — heldet, healoomulist, meeldivat, waga, kombelist, alandlikku, sõbralikku, armast ja waitset iseloomu. — Esimene on loomuliku, uuestijündimata, Jumala riigi jaoks kõlbmatu inimese tüüp; teine jellowastu uuestijündinud, lahke, taewariigi jaoks kõlbliku inimese oma.

Kriistlik tasajus (alandlikkus) ei hellita inimest, waid palju enam õilistab jällesündinud inimest ja teeb ta tublimaks taewariigi jaoks. Tasajus on enam kui meie alguses kuulsiime apostel Pauluse

Parim iseloomu õilistamise aeg on nooruspõli.

ütelsest; ta on tingimus taewariigi omandamiseks. Edasi leiame piiblis ja piiblitõlgitsete jeketustest ütelse, milledest järeldatakse, et tõeline tasajus olewat põhjaliku ümberpööramise wastuwaidlematu tõendus. Apostel Jakobuse ütelse järele on tasajus tarkuse õige jugulane (Jak. 3, 13) ja apostel Pauluse järele kannatuse kassikõde, ja mõlemad koos on Püha Waimu lapsed wõi wiljad. Käsk pole nende wastu, kelle jüdametõel on see olu wõi woorus, i. t. jumalik käsk ei saa tõsta kaebust jellejarnaje waimuwilja wastu. Kol. 5, 22, 23.

Meie sõjahimulised kaasaegsed wõiwad küll waadelda kriistlaste tasajust kui inimeste hellitamist, aga Jumala filmis on waga kallid jüdametõel sündinud inimene, tasajad ja waitse meele hukkamisematu ehtega. 1. Peetr. 3, 4. Kurja waenu

juures jumalatu ümbruse poolt on tajandus ühenduses jumalakartusega vägev vahend hea jüdametunnistuse alalhoidmiseks ja saladus wõidule iga riinu ja tüli liigi vastu. 1. Peetr. 3, 16.

Tajaste jumalameeste eeskujn pühafirjas.

Piibel räägib ühest õige tajajest mehest, kes elas Wana-seaduse ajal palju aastajadu enne Kristust ja oli Kristuse eeskujuks — Mooseseft. Mooses „oli väga tajane, enam kui kõik inimesed, kes maa peal.“ 4. Moosj. 12, 3. Tema juhtimise all oli peaaegu kahe miljoniline rahwas ja ta pidi igapäew lahendama raskeid asju selle rahwa seas, ja waatamata raskustele, milledega temal oli wõidelda nurisewa, kangekaelse ja jüdamest ümberlõikamata rahwa pärast, kandis ta nende kaebeid kannatusjega. Keegi ütles temast: „Mooses kandis nende jüüdistusi kannatliku waitimisejega. Rogemus, mille ta oli wõitnud waewa ja ootuste aastatel Midjanis — jeal arenenud alanduse ja pikameele waim — oli, mis Moosese walmistas ette kannatusjega kandma rahwa ebausku ja nurisemist ja nende uhkust ja kadedust, kes oleksid pidanud olema tema järeleandmatud abid.“

Teine tähtis näide tajanduseft, õrnuseft, tagasihoidlikkuseft või alandlikkuseft on Abraam ja tema poeg Jsaak. Nende elufirjelduseft, nagu näitab jeda piibel, teame, et Abraamil oli tiiliksid maa, ja Jsaakil kaewu pärast. 1. Moosj. 13, 9; 26, 12—22. Mõlemil jurbul — isa ja poja — leiame kõrget iseloomujoont ja tajanduse ilusat omadust, nagu nad eeldasid ohwerdada oma mugawust tülide ärahoidmiseks.

Õõigist inimesteft aga, kes kunagi on ilmunud maa peale, leiame Kristuses tajandust kõige täielikumal kujul. Wilip. 2, 3—11. kirjeldab Paulus Kristuse isekusjettust, tagasihoidlikkust ja eeskujulikku tajandust, nagu meie ei leia jeda kusagil paremini kirjeldatuna. Jeesus ise hiiüdis waawatutele ja koormatutele oma kuulsas ütelusjes: „Tulge minu juure kõik, kes teie waawatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamise saata. Wõtke eneste peale minu ike ja õppige minust; et mina olen tajane, ja jüdamest alandlik, siis leiate teie hingamise eneste hingedele.“ Matt. 11, 28, 29.

Paulus oli ka tajane ja annab ise end eeskujuna, kirjutades Timoteusele: „Aga jina oled kätte jaanud minu õpetuse, eluwiiisi, nõu, usu, pitka meele (tajanduse), armastuse, kannatuse.“ 2. Tim. 3, 10.

Manitjns tajanduse pidamiseks kõigile kristlastele, kes ootawad Kristust.

Tajandus peaks olema täiesti eriline õige piiskopi- või karjajewoorus. Paulus ütles koguduse ülewaataja ja teenija tagasihoidlikkuseft rääkides, et ta peab olema „kasin, mõislik, wõõraste wastuwõtja, kes kõlbab õpetama, ei mitte joodik, ei mitte taplik, ei mitte ropu kasu piüüdjä: waid kes järele annab, ei mitte riikas, ei mitte raha peale ahne.“ 1. Tim. 3, 2, 3. Õige jumalamees peab waimu manitsemise järele, kes on rääkinud Pauluse läbi, nõudma taga õiguft, wagadust, usku, armastust, kannatust, tajandust. Paljud Kristuse karja karjastest, kellele on usaldatud Jumala laste eest hoolitsemine, pole alati jõbralikud oma kõnedes ega pehmed oma käitumises. (Särgneb.)

Kodufoldel.

„Õstte ise omale firseje.“

Tõestijündinud Ingu.

Oli umbes kella kolme paiku kõrwetaw-palawal juuwisel päewal kui ehitustööline Jaan Raat firwe tera-pidi pakku sisse löi, käe taskusse pistis ja kõliseswat metallraha wälja wõttis, „sellest aitab üheks topkaks“ öeldes. Siis jeadis ta oma sammud üle tänawa „Kuld Kotka“ juunas, et tuua „keelekastet“. Kõrtji sisse astunud filmab ta joogilaual taldrikut ilusate walminute firsejidega, mida nähes tal juu hakkab wett jooksuma. Tahtmatult sirutab ta käe wälja, et jäält mõni wõtta. Sää! kõlab talle wastu kriiskaw kõrtjinaije hää!:

„Kuudas teie julgete puudutada?“

Raat kohkus, ja enne kui ta suutis weel midagi öelda, jõnub jee edasi:

„Ennast nii koduseks pidada! Mis teie õige mõtlete?“

„Aga, madam, ma tahtsin ju ainult üks ehk kaks wõtta, et wähe oma kurku niijutada!“

„Pidage oma näpud paigal,“ wastas kõrtjinaine ja muutus weel ägedamaks.

„Miks siis nii, teie ju lubate mulle mõne firsi? Mul on nii janu ja nad on nii isuäratawad,“ ütles Raat pool kõsijelt, pool waluga.

„Ei, mitte ühtegi. Ma õstsin need kõige paremad oma lastele; need on hääd jorti ja maksawad kallist raha.“

„No, laske siis mul ometi ühte maitsta!“

„Ei, ma ütlen, ka mitte ühtegi,“ wastas tema otjekohese kindlusejega; „kui teie neid himustate, siis minge ja õstte ise omale firseje!“

„Sää küll, ma tahtsin juft ühte napji wõtta teie kõige kangemaft, aga ma mõtlen, ma lähen õige ja

oſtan jelle raha eest firſje.“ Raat pööras ümber ja lahkus kõrtſiſt.

Kõrtſinaine ſai aru, et ta oli wea teinud ja hiiüdis temale walju häälega järele, et ta tuleks tagaſi. Aga ta jookſis weel jeda kiiremini, et nii kiiresti kui wõimalik jäält pääſjeda.

„Mis aitab enam, kui ſee nii on läinud,“ ütles kõrtſinaine taldrikut wõttes ja ſaali minnes; „aga milline narr ma olin, et ma ei laſknud temal üht wõi kaht wõtta! Ta on liig hea oſtja, teda ei wõi niifama muidu laſta ära minna; ma pean teda ſilmas pidama, kui ta tuleb oma arwet taſuma ja temale meelehääd tegema; ta parandab jälle meelt.“ Kuna tal need mõtted peas läbistufid, püüdis ta oma meelerahu tagaſi wõita.

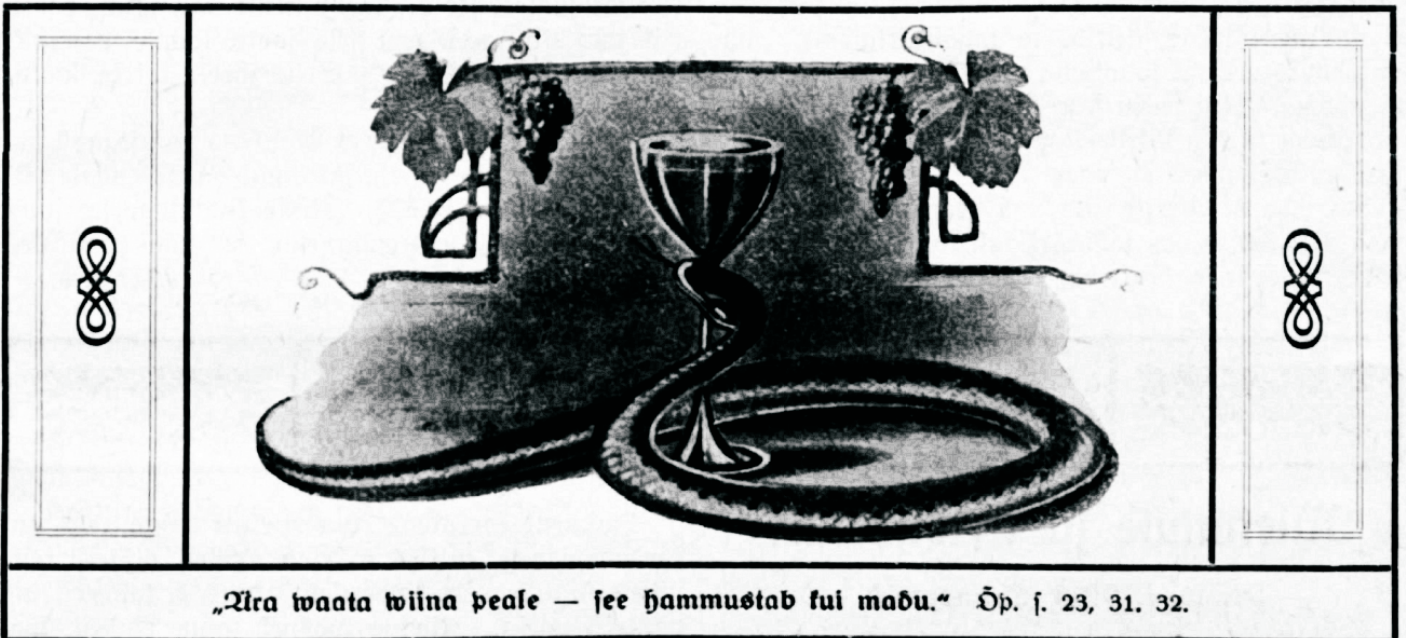
Sel ajal kui ta tema wõrgutamifele mõtles, oli Raat juba pifi tänawat edaſi jõudnud ja puuwilja-

waſtu: „Oſta firſje, oſta ije, oſta firſje, oſta ije!...“

„Do ja,“ ütles ta, kui tema haawatud jiidame-tunnistus temale hakkas walju tegema, „ma olen firſje temale ja tema laſtele juba liig kaua oſtnud; ma hakkan tulewikus teifiti talitama. Siis ma juudan oſta mitte üfſi firſje, waid ka muid tarwilikke ja häid aſju.“

Wiimaks ſaabus laupäewa õhtu. Raat läks palgamaksja juure ja ſai oma nädala palga kätte, mis tegi harilikult igakord wälja 40 krooni ümber.

Ta oli küll alaline kõrtſi külaline, aga igatahes mitte niifugune, keda inimesed joodikuks nimetawad. Ta oleks jeda enda kohta wõtnud wäga juureks haawamifeks, kui keegi oleks teda jelleks nimetanud ja ta oleks kahtlemata walmis olnud omal wiifil tõendama, et ta wõtab wiina ainult nii palju kui

„Ara waata wiina peale — ſee hammuſtab fui mađu.“ Õp. ſ. 23, 31. 32.

kaupluſſe aſtunud. Niipea kui tal firſid ſilma puutusid, hiiüdis ta:

„Palun andke mulle kolmekümne ſendi eest neid firſje ſiit!“

„Olge lahked,“ ütles kaupmees ja ulatas talle kohe pakifeſe firſſidega, millega Raat wiibimata oma töökohta tagaſi tõttas.

See kõik oli kujunenud liihifeſe aja jookſul ja nii ootamata juhtunud, et ta waewalt aega ſai teadlikult oma tegu määrata. Kui ta oli maha istunud, paki awanud ja efimeſe firſi ſuhu pannud, näis jelle maguſus temale wälja kufjuwat mälestuſt kõrtſinaiſe libedaiſt ſõnuſt kahefordſe jõuga, nii et firſs temale kurfu finni jäi. Kuna ta mahlaliſt wilja alla neelas, näis iga üfſik neift korduwat kõrtſinaiſe ſõnu: „Teie oſtke iſe omale firſje!“

„Ja, jeda tahan ma teha,“ rääkis ta endamiſi, „kui teie oma oſtjat, kes nii mõnegi ſendi teile jät-nud, nii teenite ja temale lõpuks ka mitte tühiſt firſſi ei luba.“ Ja kuna ta ſedawiifſi omaette ſõnuſ ja ſeal-juures raiuma hakkas, ſiis nagu kõlas temale

juudab wälja kanda. Igatahes palgapäewal aſtus ta oma teada wähe üle piiri, kui klaas sõprade jeltſis kiiremalt kui muidu ringi käis; ta tuli ka wahete-wahel hiljem koju. Lõbus laul laſkis ajal nii kiiresti mööduda ja ta pidi ju ka näitama, et ta on hää jeltſiline, kes ka midagi kaaſa teeb. Kui mõnikord tema naine kaebas, et ſul raha waewalt perekonna elatamiſeks üle jääb, ſiis ta oli walmis temale ütlemä, et ta wõiks iſe oma ufſealuſe puh-taks püfida ja wäga tihti tuli kummagi wahel te-ramuſi.

Marie, tema naine, oli hädalduſteſt ja ettehei-detefſt tüdinud; nii oli ta oſjuſtanud kõige paremat teha, et kodu nii mugawaks teha kui tema wähe-ſed wõimaluſed lubawad ja oma meefſt paeluda lahſete ſõnadega ja pilguga; ſeſt ta oli kindel, et ainult ſedawiifſi wõib ta teda kõrtſiſt eemale hoida ja ümberpöördult ta oleks teda alles dieti ſinna aja-nud ja omaſt koduſt eemal hoidnud.

Kui Raat oli oma nädala palga kätte ſaanud, läks ta oma ehituſe juure tagaſi ja ſeiſis tiifſt aega

waikselt raha peos hoides nagu nõuta olles, mis ta pidi sellega tegema.

„Ja, mis pean ma tegema?“ küsis ta wiimaks iseeneselt. „Ma pean minema ja oma arwe ära taja juba minu au pärast. Kui ma teaks, kui palju seda on, siis ma saadaks kellegagi ära; aga ükskõik, ma lähen ja maksan selle ära ja sellega on kõik korras.“

Mõne minuti pärast oli ta jälle „Kuld Kotta“ förtseinaiise mõjupiirkonnas.

Samal silmpilgul kui ta teda nägi, naeratas ta lahkelt temale ja ütles ilma, et tulija oleks saanud ainuistki sõna öelda:

„Mul on rõõm teid näha, härra Raat. Meie oleme just praegu avanud kõige parema nõu.“ Seda öeldes täitis ta klaasi ja ulatas selle temale sõnades: „Tahaks kuulda, kuidas teie selle leiate olemat.“

„Täna wäga,“ ütles ta tagasilükkawalt, „ma ei joo wiks midagi juua; ma olen tulnud oma wõlga diendamaks. Kui palju seda siis on?“

„Arge siis nii kiirustage,“ ütles förtseinaine, „tulge, olge mees ja jooge üks klaas ära.“

„Ei, mitte ühtegi tilka, ma pean minema.“

„No, kas teie ei tahaks klaasi kangemat saada?“ küsis ta jälle agaralt. „Doomas Lepp on saalis

ja Peeter Saar tuleb ka warsti; kas teie siis ära lähete?“

„Kas teie tahate öelda mulle, kui palju ma wõlga olen?“ küsis Raat kannatamatult; „muidu ma jätan maksmata.“

„Ah, ma näen, et ma olen täna õhtupoolikul astunud konnafilmale ja teid wihastanud,“ ütles förtseinaine; „aga ma loodan, et teie ei pane mõnd järelemõtlemata sõna ometi kulla waekausile; tulge, lepime ära!“

„Mitte ühtegi lonksu ei wõta ma siin ega ka mujal; ja mis puutub „wihane olemisse,“ siis ma ei saa aru, mis see teile korda läheb, kui te oma raha kätte saate.“

„Aga,“ ütles förtseinaine kui arwe koku wõetud, „ma ei ole häameelega kellegagi riisus, wähem weel teiega. Nii, saame siis üksteisega jälle taha; ja firsside suhtes, see oli loomulikult nali minu poolt, sest ma olin need just teie jaoks lauale pannud; waadake, jääb nad on.“ Selle järele tõi ta jaalilt firssid.

„Ei, ma täna,“ ütles Raat naeratusega; „ma olen teie nõuande järele talitanud ja ise endale ostnud; nad olid nii hääd. Nüüd kustutage see summa maha, mis ma wõlgnestin, sest ma pean ära minema.“
(Särgneb.)

Terwishoid.

Riietumise ja terwise üle.

Dr. med. Max Grunewald.

Enimkeha käsutab terve rea abiwahendite üle, mis muundawad toiduained nii, et neist wõib wõtta wastu õhu-hapnikku. Looduseteaduses tähendatakse jarnast hapniku wastuwõtmist põlemisena. Selle läbi tekivad kehasoojus, mis inimesel on umbes 36,5° C. Päewa jooksul kehasoojus kõigub harilikult wäheste kümnendite kraadide ümber. Kui nüüd toidu wastuwõtmise läbi kehale alaliselt lisandatakse soojust ja kehatemperatuur jääb muutmatuks, siis peab üleaurune soojus antama ära mingil wiisil. Soojuse äraandmine sünnib jagedasti kolmel teel: kiirgamise, juhtimise ja wedelikude auramise teel. Soojuse äraandmise suurus muutub wälise temperatuuriga. Kui ka wälistemperatuur saawutab kehasoojuse kõrguse, antakse weelgi soojust ära ja just weeauramise teel. Kui õhu täitumine wedelikuga on nii suur, et weeauramine on wõimatu, siis pole elu wõimalik. Riietus peab wastawal määral wähenema keha soojusäraandmist nii hästi kuiwas kui ka märjas olukorras; edasi peab ta wõimaldama normaalsel weeauruäraandmist ja lõpuks takistama otsest keha kiirgamist.

Enimene korraldab oma riietust kliimaliste olukordade järele, milles ta elab. Meil näitaks kehmiselt kaalub mehe suweriietus kuus ja talweriietus neliteist naela. Riietus koosneb taime kiudest, looma karwadest wõi siidiniidikestest. Punnwill, lina, kanep ja jute koosnewad taime kiudest; will, siid ja nahk saadakse loomamaterjalist. Wahe looma ja taime kiude wahel saab teha kindlaks järgmisel wiisil:

Looma kiud laguneb keetmisel parajalt kontreeritud kaalilehelises, wärwub pikriinhappes ja aniliinwärvidega ja süüdates ei põle täiesti ära; taime kiud ei lagune kaalilehelises, pikriinhappelahus wärwib end wäga pikaldaselt, süüdates põleb aga täiesti ära. Kõige tähtsam on üksikute riietuskordade wahel olew õhk. Riiete on seda õhurikkam, mida koredamalt ta on kujutud. Riietuse paksum ja õhusisaldus oleneb selle walmistusest. Kõige õhemad on siledad linased ja siidriided. Trikooriided on neist paksemad ja flanel on umbes 2—3 mm. pakks. Õhusisaldus on siledate kudede juures umbes 50%, karusnahkades aga 98%, nii siis eriti kõrge. Riietuse õhusisaldus kujundab wäheleli otse ihunahal olewa õhuorra ja wälistemperatuuri wahel; see õhusisaldus tingib pikaldasest mahetust ja takistab nii liig kiiret jahenemist. Õhu-

riffad riided lasewad end suruda kofku ühe kolmandikuni oma algsuurusest. Selle tagajärjel wõiwad nad wõtta wastu weauramisel tekkima niiskushulga. Kõredad riided imewad kõige pikaldasemalt. Mida wabam on riie, jeda enam poore jääwad õhulisteks ja õhule ligepääswateks peale weega niisutamist. Riietuse märjaksjaamisel suureneb selle raskus sagedasti väga suurel määral; puuwillane ja willane riie wõtawad wees isegi oma kolmekordse raskuse.

Kuna kuivas olukorras iga riietusejeme läbi mõjutatakse umbes 10—40% soojuste äraandmisewähennemist, nõuab läbimärg riieetus soojusäraandmist täiesti tunduwalt rohkem, sest ta on parem soojusjuht kui kuiv ja õhuline, ning wastuwõetud wee auramisel tekib külmus ja just jeda enam, mida kiiremini weji aurab. Kui nahk higistab tugewasti, on täiesti eriti soovitatawad kõredad, õhulised riided. Kuna willased riided paljudel inimestel põhjustawad nahaärritusi, peab jarnastel juhtudel tarwitama puuwillariideid. Will, mis enamasti riie-tes on töötatud jämedalt, mõjub higiajavalt ja la-seeb hige mööduda, mis nüüd wõib määrada üli-riietust. Lina ja puuwill aga jellewastu hoiawad mustuse tagasi.

Kummiist ja kautšufiist riietusejemed kaitsewad küll märjaksjaamise eest wäljaspoolt. Kuna aga õhuhahetus on äärmiselt piiratud jarnase riie- tuse läbi, tuleb eelistada maarjajää, tinaatsetaadi ja želatiini lahuga imbutatud willaseid riideid, sest need pakuwad peale kaitse märjaksjaamise eest, ka wõimalust ainult wähepiiratud õhuläbilaskmises. See õhuhahetus on aga tingimata tarwilik, et keha hädawajalik weeauramine wõiks käia oma teed ta- kistamatult. Puuwilla-kiul on ainult wähejel mää-ral, willakiul jellewastu aga palju suuremas ula- tuses omadus wõtta õhust wastu weeauru, muuta jeda weeks ja pidada jeda sel kombel finni.

Päikese soojuskirte wastu pakuwad parimat kaitset heledawärwilised, walged wõi helekollased riided. Kuid riie- tuse wärwi kaudu ei tohi kahjulikud mürgained sattuda kehaga kofkupuumunisesse. Sagedasti tarwitatakse wärwiliste riie- te walmistamisel wärwe, mis sisaldawad arseeni, tina wõi was- ke. Tüütawad nahahai- gused on sagedasti ol- nud sellesarnaste mürgiste wärwide üleliigse tarwitamise tagajärjeks. Liikidekiirgamise wastu annawad was- tawatele töölistele head kaitset ühtlasi mitte- põlewad asbestriided wõi leefidekai- tsewahendid, wõi ammo- niaakfosfaadi ja ammoniumsulfaadiga, tina ja äädikaga impragneeritud riided.

Poore- sifaldawad riided on sagedasti halwa lõhna allikaks. Nad wõtawad wastu tolmu ja nahaeristusi ja peawad need finni. Kõreda riie- tuse oja bakteriate sifaldus on teatud olukor- dadel era- korralliselt suur. Kõrged, jarkad, leetrid, fiberi- katt ja tiisikus kantakse tõendatult üle riie- tuse- jeme wõi närude läbi terwetele. On üldiselt tun-

tud, et riie- te halb joiwus wõib mõjuda otse ter- wisele kahjulikult. Riie- tus ei tohi mingil tingimul mõjuda suu- walt, nagu see naiste juures juht- ub sagedasti. Otstarbekohatu jalariie- tuse läbi te- kiwad kroonilised warwaste põletikud, konna- filmad, sissekaswanud küüned, were- joonte laienemine ja lampjalg.

Erilise tähtsusega on küll laste riie- tus. Siin maksab põhimõte: pange lapsele wõimalikult wähe riideid. Õhuhahetus on lapsele kõige parem, kuna ta annab nahale wõimalikult palju wõimalusi selle algtegemiseks.

Loomulikult peab tegema era- korralliselt suurt isikliku wahet. Lihawad tugewad lapsed wõiwad kannatada enam kui nõrgawõitu ja õrnad. Üldiselt wõib aga ütelda: lapse käte ja jalgade ning pea ja kaela riie- tuse jätmine on hea. Lapse riie- tus ei pea jälgima moodi. Tingimata peab eelistama liht- jat riie- tuse koostist. Suwel lihtsad katted, talwel kahfordjed, milledest kodus juu- wise soojusega toas wõib panna kõrwale wälise ja raskema. Riided olgu pehmed ja paendu- gu kehawormide järele. Riie- tuse raskemat oja peab kandma niidewõõga, sideme wõi laia wõõ abil kaheks jaotamise teel. Kui kleidi- kejed ja aluskuekejed toetuffid ainult õla wälisele otsale, siis wõiwad nad tema raskuse läbi liikata la- baluud sisse- ja ettepoole ja nii tekitada ette- kum- mardatud seisaku. Selle tagajärjel tuleb eeldada ülaltähendatud riie- tuse kaheks jaotamist, kusjuures aga peab rõhutama, et tarwitataw side wõi lai wõõ ei tohi suruda sissekonnale. Terwishoiulisest seis- kohast on kõige enam soovitataw ligiasuwa keha- oja külge nõõbitud püüfifised ja kueleene. Kehaoja peab rinnast olema wõimalikult lai ja seljast wõ- malikult kitsas, sest muudu mõjub kleit otse- hoidjale wastupidises mõttes, kuna ta kiiresti kaswawa lapse loomuses joodustab selgroo kõwerdumist. Üldiselt on sagedasti soovitataw otse- hoidjad, mis laba- luud peawad tõmbama tagasi, enamasti õige otstar- betud, kuna nad jätawad parandamata peawea, selgroo kõwerduse rinnaosas. Otstarbetud on ka elastilised sukahoidjad, mis jooksewad wäljaspoole (X-jalad), nad peawad tõmbama sissepoole. Veel otstarbetumad on nõndanimetatud ümmargused sukapa- elad, kuna nad were- joonte takistuste läbi wõiwad tekitada were- joontelaienemist. Mõne riide ostmisel wõi tarwitamisel on väga tähtis, et pee- taks filmas loodusest antud terwishoiulise olukordi. Kui ta moodi kõigis tema piijasjades ei saa jälgida terwishoiulise järe- l- mõtlemisega, siis arwan ma wõ- wat panna tähele, et uuemal ajal moe loomingu- s räägib terwishoiuline tegur tähtsat sõna.

Terwishoiuliselt selgitatud, terwisele kasuliku riie- tuse tähendusest teadlik rahwas peab igal juhul suurendatud järe- l- pärimiste läbi nõudma oma käes olewa ostu- jõe läbi terwishoidlikult laitmatut riie- tust. Hügieeniliselt laitmatu riie- tus on kasuks iga isikliku heatundele ja rahwaterwishoiu nõudele.

Mitmesugust.

Waljud määrused Indias.

Inglismaa on erakorraliselt waljud abinõud tarwitusele wõtnud, et britiwastalijst rahwuslaste liikumist Indias maha juruda. Uued ja waljud määrused on wiisjada rahwuslilt koondijst mitte-jeaduslikuks tunnistanud, nende hulgas ka jookide-wastane liiga, koole jne. Rahwaist on hoiatatud, et igaliht ootab kaheaastane wangistus, kes tõstab streiki, teeb maffud-wastalijst fihutustööd, boikoteerib Inglise kaupu wõi toetab rahaliselt rahwuslilt liikumist. Ka isegi lapsi ootab rahwuslilise tegutsemise eest karistus, mida wanemad peawad kandma. Ametiwõimud on õigustatud isikuid finni pidama ja läbiotjimijst toimetama ilma kirjalikkude käskotusteta. Nad wõiwad awalikke ajutijst, posti, telegraafi, raudteed walwata ja neil on õigus omandujst wõõrandada. Wale-kuulujuttude lewitamijse eest karistatakse aastase wangistusega. Ametiwõimudel on õigus rahu jalalejeadmisjeks iga kodanikku jundida abiks olema tema elu ja warandusega. Pea kõik rahwuskongressi juhijd on wangistatud. Gandhit koheldakse wanglas jiski waga wiisakalt. Temale on lubatud teiste rahwusliste wangidega läbi käia. Ta loobub wanglatoidujst ja toidab end kirje-piima, tatlite ja apelsiinidega. Kui kauaks Gandhile seda mõnusejst lubatakse, on ajakiisimus. Kuulujutud on, et teda jaadetawat maalt wälja.

Nõntuolet Euroopas.

Kui awalikuks tuli, et Sakjamaa jõawõlgajid ei juuda tajuda, awaldas Sakja walitjus, et ta neid enam ei maksja. Pariis on jellejst rabatud, amtab aga mõista et Prantsusmaa, jel juhul kui Sakjamaa ära ei taju, ka Ühendriikidele mingijuguseid maksje ei maksja. Ameerika on laenanud jõjaajal 10.000 miljonit dollarit ja nõuab jeda protjenti-dega tagasi. Edasi on teada, et Sakjamaa wõlgneb Ühendriikidele mitte wõhem kui 4000 miljonit dollarit, umbes 35 dollarit iga elaniku kohta ehk niipalju kuipalju on praegu raha liikwel. Kuidas need rahakiisimused tulowad lahendada, ei tea keegi. Wõib-olla kaotab Ameerika kõik. Sellega Euroopa juba tublisti arwestabki.

Ussid rituwad Watikani.

Puu-ussid Watikanis andjid põhjujst, et 23. detjembril läinud aastal Watikani raamatufogu hoones mitu lage müriinal jisje langes, jealuures palju kunstiwarandujst hõwines ja palju raamatuid rikkus. Ka inimelujst on see nõudnud. Pärast jeda

oli juur jadu, mis häwitujst weelgi juurendas. Üks ameerika firma on juba kolm aastat tööl, et Watikanis parandujst teha. Firma juhataja ütleb, et paljud tamm-palgid Watikanis on ussidejst nii ära jöödud, et ainult õhuke wäljepind on järgi jöönd. Ka Watikan jaab lord lagunema.

Rahu paawsti ja Mussolini wahel.

Õtimejst forda oma walitsemijse ajal Mussolini kuulastas 11. weebruaril paawsti Pius XI. Lulus-tatud usje taga leidis ajer jalajane läbirääkimine. Mussolini pidi, nagu teatatakse, läbirääkimistega waga rahul olema. Paawst ei ole jätnud oma kuulalijele au awaldamata, nimetas jeda oma kaardiwäe kõrgemaks aulandjaks ja jeeaga katoliku kiriku kaitsejaks. Willes nende kodanliku ja kirikliku walitjuse juhtide kokkulepped jeejst, tuleb hiljem awalikuks. Mussolini wajab kiriku abi ja paawst wajab walitjuse abi. Nii aetakje äri. Ka rahwas wõib-olla peab arwed maksma.

Ingew hoop jesuiitidele.

Hispaania, jesuiitide ordu jünnipaik, tahab Ignatius Loyola poolt 1534. a. ajutatud katoliiklilt kehastujst kaotada ja nende warandujst uue waba-riikliku walitjuse nimel wõõrandada. Jesuiidid, kes ootawad, et uue põhijeaduse 26. punkt, mis näeb ette kaotada ordut, mis wälismaalijele wõimule truudujst wannub, hakkab nende wastu maksma, teewad ettawalmistujst maalt lahkimijeks, kuigi neilt jeda ei ole nõutud. President Zamora on kaotamis-määrusele alla kirjutanud ja kohtuminister paneb jelle maksma. Paawsti nimisjujel ei ole enam lootujst ordu kohta. Kirikud, koolid ja teised jesuiitide warandused, mis riigi poolt wõõrandati, on umbes 100 miljonit krooni wäärt.

Raadioloengus

Tartu ringhäälingus on 17. aprillil.

Jutlustab: **Ed. Mägi.**

„Meie Aja“ tellimise hind:

aastas, postiga — Kr. 2.— Üksit nr. 20 senti.

Wäljamaale aastas Kr. 2.40.

Praowinumbrid maksuta.

Tellida wõib igast postiasutisest.

Üksit number 20 senti.

Wäljaandja: „E. P. Aho. R. Eesti Elit“. Tellimised kui ka rahasaadetiised saata **Mary Saks'ale** Nerepülestee 14-a, Tallinnas. **Wastutaw toimetaja:** M. Bärengrub, Nerepülestee 14-a, Tallinnas. **Abitoimetaja:** E. Mägi.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükkkoda. Pilt tän. 2. 1932. a.